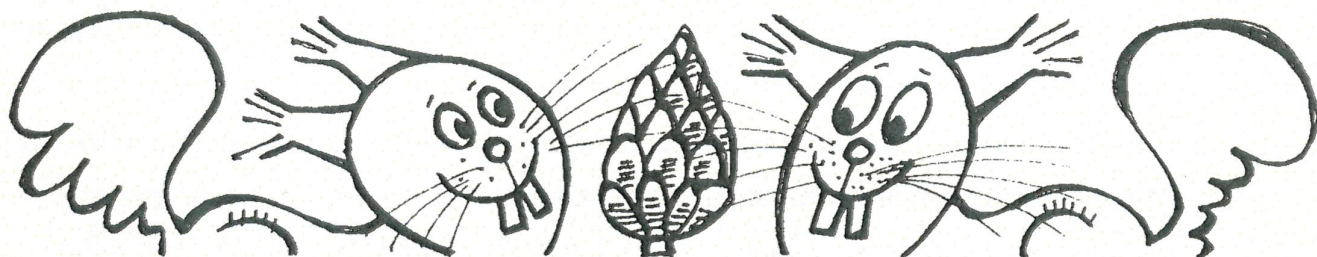

Hláška R R R R R

Jak na to?

Nahrazujeme R hláskou d

- otevři ústa (*horní a dolní zuby musí být od sebe*)
- špičku jazyka dej za horní zuby
- „ťukej“ (*jemně bez důrazu a v rychlém tempu*) ddddddd, td, td, td, dd, dd, dd, (přízvuk dej na první hlásku Td, Td, Td, Dd, Dd, Dd), vždy po sobě opakuj

Pro správnou výslovnost je předpokladem správná výslovnost TDL (*mírně rty od sebe, špička jazyka je za horními řezáky*). Pokud dítě ve 4 – 4,5 letech nahrazuje R hláskou L, je možné, že R bude znít správně, jen později naskočí vibrace. Artikulaci by dítě mělo zvládnout do nástupu do školy (6 – 7 let). Pokud R vyslovuje nesprávně (*například ráčkuje*), hlásku R ve slovech vynecháváme a trénujeme rozkmitání špičky jazyka (*nový zvuk vyvozujeme substituční metodou*).

Postupy:

- substituční metodou (*nahrazujeme zvuk R hláskou d*)
- „frkáním“ (*rozkmitem rtů*) se špičkou jazyka mezi rty, tzv. „koníčka“, ve kterém je vibrace jazyka správná, ale na nesprávném místě. Poté jen špičku jazyka nasměrujeme za horní řezáky (*dětem se toto cvičení líbí a daří se jim*)
- pomáháme rozkmitat špičku jazyka prstem nebo sondičkou
- rotavibrátorem, to je přístrojem, plastovou špatličkou, vloženou pod jazyk, která jazyk rozkmitá (*název je z řeckého slova rota – název písmene R*)

Vybíráme souhláskové shluky, otevřené slabiky a slova podle toho, kde je zvuk R nejbližší, říká ho lehce, bez úsilí a nejlépe zní (**ne podle artikulačních okrsků**). Opakujeme několikrát po sobě. I dospělý jako mluvní vzor používá náhradní D, teprve při nácviku vět už používáme správný zvuk R. Důležitý je výběr slov. Používáme jen ta slova, ve kterých i ostatní hlásky dítě vyslovuje správně, zdaleka ne všechna slova. Neopakujeme ani ta slova, která se nedaří. Při nácviku hlásky je rytmus slov, slovních spojení důležitější než rychlost. Základem je nápodoba přírodních zvuků, mimika, gestikulace a postup malými kroky. Napodobujeme drnění, zvonění, bručení, frkání, vrčení. Kvalita má přednost před rychlostí! Užíváme obrázkový text, např. princeznička na bále, co všechno snědl medvídek, polámal se mraveneček a mnoho dalších, říkadla, říkanky, básničky, písničky. Doporučuji intenzivně cvičit 5x až 10x denně jednoduchá automatická slovní spojení nebo věty, které se dítěti daří a líbí (např. Petd má metd, Dobdý den, Tdumpeta tdoubí tdamtadadata...).

Některá artikulační cvičení

- **td, td, td, dd, dd, dd, pd, bd, md, fd, vd, kd, chd, hd, cd, sd, zd**
- **tda, tde, try(i), tdo, tdu, dda, dde, ddy, ddo, ddu, pda, pde, pdy, pdo, pdu, bda, bde, bdy, bdo, bdu...** (tdnka, tdvá, Petd, vítđ, bobđ, tdápí, tdumpeta, Petda, kmotda, bdečí, pdasátko, dđobí, dđbdá...)
- **r na začátku slov trénujeme jako s přídechem**
ed, eda, ede, edy, edo, edu (edukáv, edáno...)
- **r uprostřed slov nacvičujeme s užíváním hlásky d**
(Madie, kodále, beduška...)

Slova k procvičování hlásky

trhá, trpí, trčí, trká, Petr, metr, svetr, vítr, litr, Petr trpí, Petr má svetr, venku fouká vítr, trápí, trápení, trumpeta, troubí, troufá, tričko, trenky, troubí, tramtararata, trumpeta, trubka, trošku, trošičku, drží, drkotá, drcá, drcne, bobr, hadr, pudr, kádr, kvádr, drátek, drápek, hadr, pudr, brčí, brzdí, brzda, brána, obr, prší, první, prvňák, kapr, mrzne, mrčí, mrká, mrkvička, mráz, mrak, mračno, krčí, krákorá, Krákorka, hrnec, srnec, zrní, frčí, kufr, Věra, Marie, paráda, koruna, sýr, dar, pár...

Věty k procvičování hlásky

Petr má svetr. Venku fouká vítr. Vypil jsem litr mléka. Trubka troubí tramtararata. Petr má hračky. Jirka volá na kamarády: Marka, Věrku, Petra, Martina, Verunku, Barunku. Voláme s ním: Věrko, Marku, Petro, Karle, Karolínko, Marečku, Jirko, Jarko! Na dvorku je: vrána krákorka, králíček Krasavec, slípka Kropenka...

Říkanky a básničky s užitím hlásky

Jirka, Věrka, Marta, to je dobrá parta.
Na dvorku si rádi hrají i pěkně si povídají.

Chytrá kmotra veverka, bystrá jako čiperka.
Rezavý má kabátek, pro všední den, pro svátek.

Mravence prý bolí krček, cvrká v trávě strýček cvrček:
cvrky, cvrky, cvrk, zavažte mu krk.

Ze vrat jedou traktory vyorávat brambory.
Bude brambor hromada, jo, to bude paráda!

Martin cvrnká kuličky, vybral si je z krabičky.
Prohrál modré, červené, i ty krásné skleněné.

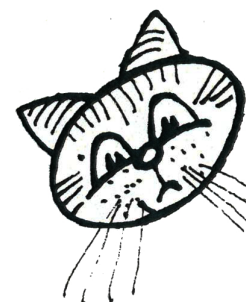
Vrána kráká kráky, krák, letí k hradu černý mrak.
Mrak usedá na bránu, je to hejno havranů.

Rak leze z rákosí navečer za rosy. Rak leze z díry, má dlouhé kníry.
Večer se prochází po trávě na hrázi. Kroutí si vousy, klepeta brousí.

Vrány letí, krákorají, na stromy si posedají.
Jedna letí jako drak, kráká stále kráky, krák.

Vidím Marka na dvorku, opravuje motorku.
Až motorku opraví, na výlet se vypraví.

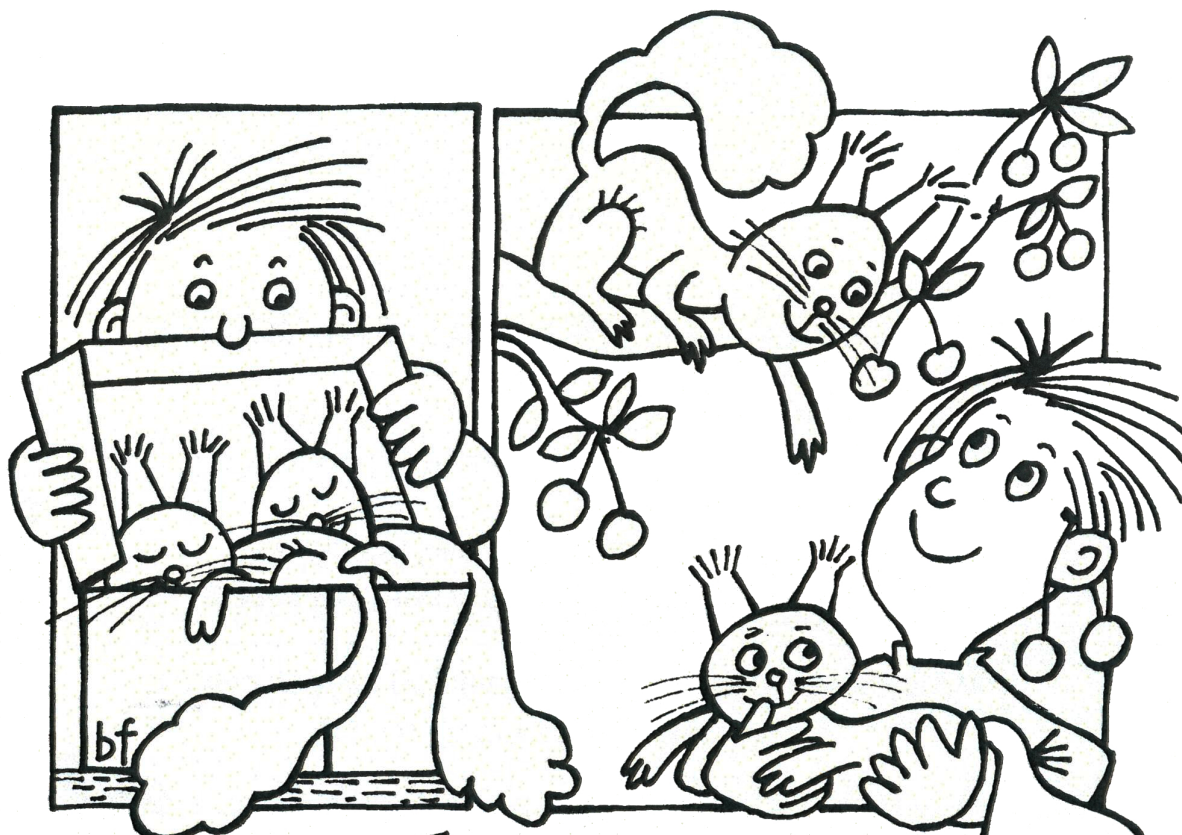

Brácha volá na bráchu: „Brouk mi brouká ve fraku!“
Brnká, brouká brum, brum, brum, brumlání je plný dům.

Ten náš Mourek, Mouřeček, rozbil modrý hrneček.
V hrnku byly krupky, rýže, teď to právě Mourek líže.

Vybarvi a vyprávěj příběh

VESELÉ VEVERKY

R- říkanky

MRAVENEC

Mravence prý bolí krček,
cvrká v trávě strýček cvrček.
Cvrky, cvrky, cvrk,
zavažte mu krk.

VEVERKA

Stará kmotra veverka,
bystrá jako čiperka,
rezavý má kabátek,
pro všední den, pro svátek.

TRHÁM TRNKY

Trhám, trhám trnky,
natrhám tři hrnky.
Jeden hrnek pro Jarunku,
druhý hrnek pro Verunku,
třetí hrnek Jirkovi,
dá mi za něj cukroví.

TRUBAČ

Trubač troubí, vytrubuje,
trubka se mu blýská.
Trubač troubí tramtará,
trubka zrovna výská.

JARO

Když na poli traktor přede,
jaro jede, jaro jede!
Když se budí zahrádky, jaro už je za vrátky.
A když kvetou sady,
jaro už je tady!

DRAK

Pouštím draka papíraka,
volá na mne shůry:
Drž se pevně šňůrky!
Hurá, to je let.
Pode mnou je
trpasličí svět!

VRABEČEK

Vrabečku, vrabčáčku,
mám čapku na háčku,
sundej ji, prosím!
Moc rád ji nosím.

NA PASECE

Na pasece u krmelce
dělá zajíc kotrmelce.
Mašky, brouci, v plném lesku,
hned se dali do potlesku.

Na močále čápi stojí,
malé rybky se jich bojí.
Žáby taky, kvaky, kvaky,
skáčou strachy pod oblaky.

KUKAČKA

Do svítání sladce spala
na vysokém buku.
Sotva vstala, zavolala:
Kuku, kuku, kuku!

ZAJÍC

Zajíc, ten má pane uši,
podívejte, jak mu sluší!
Ať se skrčí, jak se skrčí,
z jetele mu stejně trčí.

SOVA

Když se večer k lesu sklání,
dá se sova do houkání.
Houká, houká jako vláček,
co se blíží do zatáček.

s naší Jitkoudo bláta,
když honila kůzlata.
Cachty, cachty, ždímy, ždímy,
nechoď nahá do té zimy!
Máma pere, drum, drum, drum,
až se třese celý dům.

VAJÍČKO

Proč nesneseš slepičko
malované vajíčko?
Zobni si z mých barviček,
přinesl je zajíček.

Spi, panenke má,
venku už je tma.
Sluníčko šlo na kutě,
spi, panenke, houpnu tě.

KRÁKY KRÁK

Fr. Kábele

U hradu je stará brána,
sedí na ní černá vrána.
Vrána kráká kráky krák,
letí k hradu černý mrak.
Mrak usedá na bránu,
je to hejno havranů.

STRUHADLO

M. Florian

Prapradávné struhadlo
vymyslelo říkadlo –
každý křen je musí znát,
musí z něj mít doktorát,
dr, dr, dr.

MÁMA PERE

Fr. Hrubín

Máma pere, drum, drum, drum, drum,
až se třese celý dům.
Cachty, cachty, máchá prádlo,
prádlo, které prve spadlo

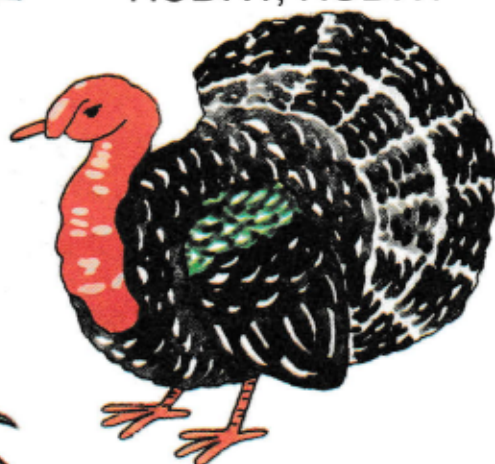
R

Do ptačí voliéry se slétli ptáci. Každý chce předvádět svůj krásný hlas.

Holub vrká:
VRKÚ, VRKÚ

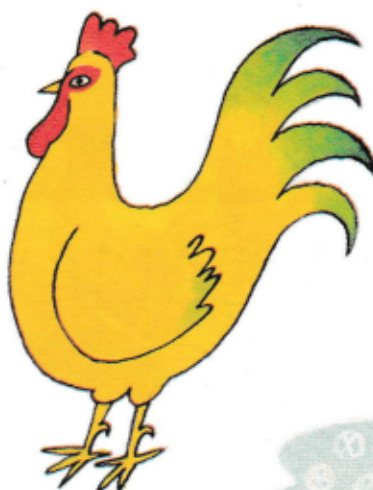
Krocan hudruje:
HUDRY, HUDRY

Hrdlička cukruje:
CUKRÚ, CUKRÚ

Kohout kokrhá:
KYKYRYKÝ

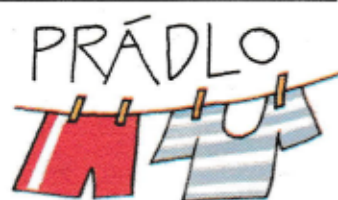
Vrána kráká:
KRÁKY KRÁK

Vrabc čimčaruje:
ČIMČARÁRA, ČIM, ČIM

Napodob hlasy ptáků a uslyšíš hlásku, kterou mají i slova těchto obrázků.
Můžeš napodobit i délku ptačího zpěvu hrou na trumpetku nebo na flétničku.

NAD KRAJINOU LÉTAL

VIDĚL , JAK ODPOČÍVÁ, , JAK

NATAHUJE KRK, , JAK SI BAHNÍ,

, JAK LOVÍ. SLYŠEL SLONA,

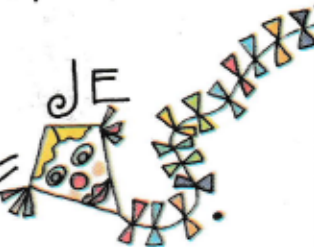
JAK TROUBÍ. JSEM RYCHLÝ,

CHVÁLIL SE DRAK, ZA CHVÍLI

JSEM DOLETĚL AŽ NAD

TEPRVE AŽ UVIDĚL

NÁPIS , POCHOPIL, ŽE

NENÍ RYCHLÝ, ALE JE NEPOZORNÝ.

